

Udskriftsdato: 15. december 2025

2016/1 BSF 137 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af en ungdomsdomstol for unge fra 12 til og med 17 år og nedsættelse af den kriminelle lavalder til 12 år

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 31. marts 2017 af Peter Kofod Poulsen (DF), Tilde Bork (DF),
Kristian Thulesen Dahl (DF), Susanne Eilersen (DF), Søren Espersen (DF), Dennis Flydtkjær (DF),
Peter Skaarup (DF) og Hans Kristian Skibby (DF)

Forslag til folketingsbeslutning

**om etablering af en ungdomsdomstol for unge fra 12 til og med 17 år og
nedsættelse af den kriminelle lavalder til 12 år**

Folketinget pålægger regeringen i indeværende kalenderår at fremsætte forslag om at etablere en ungdomsdomstol for unge lovovertrædere fra 12 til og med 17 år og at nedsætte den kriminelle lavalder til 12 år.

Bemærkninger til forslaget

Forslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 19, folketingsåret 2014-15. Der henvises til www.folketingstidende.dk, Folketingstidende 2014-15, sektion A, B 19 som fremsat, og sektion F, møde 38 kl. 13.14 og møde 58 kl. 13.01.

Forslagsstillerne finder det nødvendigt at modernisere forholdene for unge, der begår kriminalitet, så man ved hjælp af en ungdomsdomstol sikrer, at unge bliver behandlet som unge, så længe de er under 18 år. På nuværende tidspunkt vil man som 15-årig til og med 17-årig komme for en almindelig domstol, som ikke nødvendigvis har noget kendskab til unges forhold eller for den sags skyld egner sig til at sanktionere over for unge.

Dette ønsker forslagsstillerne at gøre op med, så alle unge fra 12 år og opefter bliver behandlet i et system, som tager udgangspunkt i deres alder og modenhed. Her skal det sikres, at ungdomsdomstolene og de mennesker, der skal være med til at sanktionere den unge, har et særligt kendskab til unge og deres forhold.

Forslagsstillerne mener, at den unge, senest 7 dage efter politiet har mistænkt eller sigtet vedkommende, skal fremstilles for en ungdomsdomstol. I meget alvorlige tilfælde skal det ske hurtigere. Sanktionerne skal træde i kraft umiddelbart efter ungdomsdomstolens aftale.

Ungdomsdomstolen skal ikke have lige så formelle rammer som en almindelig domstol, men behandlingen skal foregå rundt om et bord i et almindeligt kontor. Dog skal ungdomsdomstolen have samme formelle beføjelser som en almindelig domstol.

En lang række EU-lande, f.eks. Belgien, England, Frankrig, Holland, Irland og Tyskland, har allerede en eller anden form for ungdomsdomstol og en lavere kriminel lavalder end Danmarks nuværende 15 år.

Med en ungdomsdomstol og en lavere kriminel lavalder er det ikke hensigten at ændre på de sanktions- og anbringelsesmuligheder, det allerede nu er muligt at benytte sig af. Børn er børn og skal betragtes som børn. Det vil sige, at ved at nedsætte den kriminelle lavalder anbringer man ikke børn i fængsel. Børn, der skal anbringes af den ene eller anden årsag, skal anbringes på sociale døgninstitutioner med socialfagligt uddannet personale.

Formålet med en ungdomsdomstol og en nedsættelse af den kriminelle lavalder er ikke at straffe, men at bringe den unge væk fra en kriminel løbebane på bedst mulige og ansvarsfulde vis.

De unge er nødt til at blive ansvarliggjort for deres handlinger og er nødt til at forstå, at handlinger generelt har konsekvenser, uanset hvilken alder man begår dem i. Ellers vil de blot fortsætte deres fejludvikling med forøget og alvorligere kriminalitet senere i livet og med flere ofre til følge.

Forebyggelse skal der selvfølgelig sættes stort på. Men alt kan desværre ikke forebygges.

Beslutningsforslag B 19 fra folketingsåret 2014-15 om at etablere en ungdomsdomstol og at nedsætte den kriminelle lavalder til 12 år blev fremsat i af V, DF, LA og KF, men der var ikke flertal for forslaget på daværende tidspunkt.

Der henvises i øvrigt til kronikken »Indsatsen skal skærpes for helt unge kriminelle« af partiformand og nuværende statsminister Lars Løkke Rasmussen (V), partiformand Kristian Thulesen Dahl (DF), partileder og nuværende udenrigsminister Anders Samuelsen (LA) og politisk leder og nuværende justitsminister Søren Pape Poulsen (KF), Berlingske den 14. september 2014. Her argumenteres der for oprettelse af en ungdomsdomstol og nedsættelse af den kriminelle lavalder til 12 år.

Alle unge kan som udgangspunkt tænke i konsekvenser, uanset om det handler om kriminalitet eller andre af livets forhold. Præcis derfor springer unge ikke ud fra Rundetårn eller lægger sig på en trafikeret

motorvej. På nuværende tidspunkt har det ligeledes konsekvenser, hvis man begår noget kriminelt. Det kan være konsekvenser i form af anholdelse, sigtelse, afhøring hos politiet, samtaler med forældrene, samtaler med sagsbehandleren, skift af skole, forbud mod at komme bestemte steder, tildeling af en kontaktperson, eventuelt en døgnanbringelse væk fra hjemmet eller en afsoning på en ungdomsafdeling i et fængsel. Derudover har det direkte konsekvenser for offeret. Unge over den nuværende kriminelle lavalder kan desuden blive fremstillet for en dommer.

Nogle unge er på nuværende tidspunkt ligeglade med disse konsekvenser, netop fordi deres modenhed og livssituation gør, at de vælger, som de gør. Det handler ikke om at vide eller ikke vide, hvad der er rigtigt og forkert. Alle ved, at det ikke er i orden at slå på andre mennesker, uanset om man er vred, frustreret eller ked af det. Det er heller ikke i orden at stjæle. Disse unge er samfundet nødt til at ansvarliggøre så tidligt og effektivt som muligt. Hvis man ikke gør det, svigter man dem.

På nuværende tidspunkt vil unge, som af politiet er blevet mistænkt for noget kriminelt, kunne blive anbragt på ubestemt tid i den anden ende af landet på en institution uden skyggen af egentligt bevis. Der vil ikke skulle fremføres egentlige beviser, som ellers er normal praksis, når man bliver mistænkt, sigtet og tiltalt for en kriminel handling. Og hvis den unge nægter sig skyldig, er der ikke mulighed for at få afprøvet skyldsspørgsmålet under almindelige former. Den unge bliver dermed »dømt« uden om retssystemet. Dette finder forslagsstillerne strider mod den retssikkerhed, borgere, der lever i et retssamfund, normalt har krav på.

Derfor ønsker forslagsstillerne at sikre, at unge, som bliver mistænkt eller sigtet for en kriminel handling, skal have mulighed for at få afprøvet deres sag ved en domstol på lige vilkår med resten af borgerne, som lever i et retssamfund.

For unge, der er mistænkt eller sigtet for at have begået noget kriminelt, bør der efter forslagsstillernes opfattelse være to muligheder:

En mulighed er for dem, der erkender, hvad de er mistænkt eller sigtet for, eller kan motiveres til at deltage i en ungdomstol efter principperne om genoprettende retfærdighed. Genoprettende retfærdighed baserer sig på en form for frivillighed fra den unges side og på inddragelse af den unge og dennes netværk, som alle med deres kendskab til den unge og sammen med den unge finder en passende sanktion, som ikke bare skal sikre retsfølelsen hos offeret, men i lige så høj grad skal sikre, at den unges sanktion vil have et fornuftigt opdragende sigte og en relation til kriminaliteten.

I praksis vil den genoprettende retfærdighed tage udgangspunkt i en aftale, der indgås mellem den unge og ungdomsdomstolen.

En anden mulighed er for dem, som pure nægter ethvert kendskab til mistanker eller sigtelserne, og som i stedet skal have en sanktion ved hjælp af bevisførelse af ungdomsdomstolen uden brug af genoprettende retfærdighed. Dette betyder i praksis, at den unges mulighed for indflydelse på sanktionen bliver meget ringe, når den unge ikke arbejder aktivt med.

I ungdomsdomstolen skal der foruden den unge være en juridisk dommer, en repræsentant fra politiet og en repræsentant fra kommunen. Derudover skal der, så vidt det er muligt, være forældre, en lærer fra den unges skole, pædagoger fra den unges klub, en fodboldtræner, en god bekendt eller andre, som har godt kendskab til den unge, og som i fællesskab kan finde frem til, hvad der er den bedste sanktion over for den enkelte unge. I særlige tilfælde vil offeret kunne deltage, hvis alle parter er enige i det.

Sanktionerne skal spænde meget vidt fra milde tiltag som et pålæg om at passe sin skole, til at være i hjemmet efter kl. 22.00 på hverdage, til ugentlige samtaler med en af kommunen udpeget kontaktperson, udførelse af samfundstjeneste, forskellige behandlingsforløb og i den hårde ende anbringelse på døgninstitutioner alt afhængigt af kriminalitetens art og den unges modenhed.

Forslagsstillerne vil ændre den nuværende praksis med bøder som strafforanstaltning, da offeret ikke får noget ud af, at en ung skal betale en bøde til staten, og fordi den unge sjældent har råd til at betale en bøde. Derimod vil forslagsstillerne indføre sanktioner, som retter sig mod den unge, som skal udføre et stykke arbejde for at rette op på skaden. Hensigten med en sanktion frem for en bøde er, at den vil have en direkte opdragende effekt på den unge. Det kunne f.eks. være at udbedre skaderne efter en containerbrand og efterfølgende rengøre området omkring containerne i en periode.

Sanktionen skal have et positivt sigte for at undgå, at den unges retning mod kriminalitet fortsætter. Forslagsstillerne ønsker, at forebyggelse i praksis bliver håndhævet med tydelige krav til den unge. Det skal samtidig erkendes, når forebyggelsen ikke har virket, og det skal sikres, at der reelt sker en forandring for den unge af mere alvorlig karakter gennem sanktioner.

Kriminalforsorgen skal sikre, at de aftaler, der indgås i ungdomsdomstolen, efterfølgende overholdes. I fald de ikke gør det, skal den unge igen for ungdomsdomstolen, og der skal findes nye sanktioner. Kriminalforsorgen skal samarbejde med de sociale myndigheder og benytte sig af deres kendskab til den unge. Men selve ansvaret skal ligge hos kriminalforsorgen.

Der skal endvidere udarbejdes en ny form for straffeattest, som i praksis skal hedde en ungdomsattest. Den vil en kommende arbejdsgiver skulle kunne bede en ung, der søger arbejde, om at få forelagt på linje med den nuværende straffeattest, som for unge indtil det 18. år helt udgår.

Ungdomsattesten vil fremstå ren over for arbejdsgiveren, hvis den unge indgår i genoprettende retfærdighed og overholder alle de aftaler, der her er indgået. Selve sanktionen, som den unge har fået eller er indgået i under genoprettende retfærdighed, vil fremgå af kriminalforsorgens, politiets og ungdomsdomstolens registre, men vil ikke stå i vejen for et arbejde for en arbejdsgiver. Hvis den unge ikke deltager i genoprettende retfærdighed, vil sanktionen fremgå af ungdomsattesten.

Derimod skal kriminalforsorgen, politiet og ungdomsdomstolene have kendskab til de indgående aftaler ikke bare for at sikre, at aftalerne bliver overholdt, men også for at kende til nuværende aftaler, i fald den unge begår ny kriminalitet, hvilke der skal tages højde for ved en ny sanktion.

En 15-årig, der for første gang stjæler et stykke chokolade i supermarkedet, skal ikke stilles for en ungdomsdomstol, men politiet skal give den unge en advarsel og inddrage forældrene.

Er det sket en gang før, skal den 15-årige for en ungdomsdomstol, men kriminaliteten skal ikke registreres på den unges ungdomsattest, fordi det ikke er personfarlig kriminalitet eller har en særlig alvorlig karakter. Ungdomsdomstolen skal her sammen med den unge og de andre aktører finde en passende sanktion, for at den unge ikke gentager butikstyverierne.

Begår man derimod alvorlig kriminalitet som f.eks. vold eller har et meget alvorligt kriminelt mønster med en række biltyverier, indbrud og besiddelse af euforiserende stoffer, skal man ud over ungdomsdomstolen og de sanktioner, der her tilkommer, ligeledes have det registeret på ungdomsattesten, som i første omgang udelukkende er til kendskab for kriminalforsorgen, politiet og domsstolene.

Som et vilkår for at få en ren ungdomsattest skal den unge informere kriminalforsorgen om, at et arbejde ansøges, for at sikre, at det arbejde kan udføres uden at stride mod den unges sanktion. Hvis en ung f.eks. har fået en sanktion for seksuelle krænkelser af mindreårige, skal den unge selvfølgelig ikke kunne arbejde i en vuggestue, men derimod godt kunne arbejde som murearbejdsmand.

Forslagsstillerne finder, at en plettet straffeattest kan være så besværlig for et ungt menneskes fremtid, at der derfor bør indføres den ovenstående ungdomsattest i stedet.

Skriftlig fremsættelse

Peter Kofod Poulsen (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af en ungdomsdomstol for unge fra 12 til og med 17 år og nedsættelse af den kriminelle lavalder til 12 år.

(Beslutningsforslag nr. B 137)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.